

W najnowszym numerze Pisma Samorządu Terytorialnego WSPÓLNOTA, m.in.:

RANKING: Wydatki inwestycyjne 2023–2025. Samorządy mają za sobą rekordowo mocny okres inwestycyjny. Lata 2023–2025 okazały się najlepszym trzyletnim okresem pod względem wydatków majątkowych od 1990 r. Prezentujemy wielki coroczny ranking z tabelami, w których uwzględniamy wszystkie JST w Polsce.

Odpady, drogi i przetargi na jednym biurku. W małej gminie urzędnik musi być człowiekiem orkiestrą. W dużym mieście zadania są rozdzielone między specjalistów. Urzędy różni też hierarchia, możliwość kontaktu z włodarzem i skala problemów kadrowych, bo fachowców chętnych do pracy w JST coraz trudniej znaleźć. Poprosiliśmy samorządowców, aby opowiedzieli, jak wygląda organizacja pracy w ich urzędach.

Przewidywalność dochodów to za mało, aby stworzyć dobry budżet. O przygotowaniach do budżetu na 2027 rok, słabościach systemu dochodów i konsekwencjach nowej klasyfikacji budżetowej mówi Danuta Lange, skarbnik Katowic.

Skargi, wnioski, petycje – obywatel kontra samorząd. Konstytucyjne prawo obywateli do składania skarg, wniosków i petycji służy ochronie zarówno interesu publicznego, jak i indywidualnego. Praktyka pokazuje jednak, że to uprawnienie może być wykorzystywane w sposób noszący znamiona nadużycia – pisze Mateusz Cebula, przewodniczący Rady Miejskiej w Dębicy, uczestnik programu Young Elected Politicians Europejskiego Komitetu Regionów.

Chcemy, aby Ostrowiec był miastem, w którym warto inwestować i żyć. Z Arturem Łakomcem, prezydentem Ostrowca Świętokrzyskiego, rozmawiamy o rozwoju gospodarczym miasta, nowych terenach inwestycyjnych, infrastrukturze energetycznej, mieszkaniach i przyszłości lokalnej gospodarki.

Bon senioralny wciąż tylko w teorii. Ma zwiększyć dostęp osób starszych do usług opiekuńczych i odciążyć ich rodziny. Ustawa o bonie senioralnym już obowiązuje, ale samorządy nadal czekają na przepisy wykonawcze. To one mają przesądzić, jak w praktyce będą przyznawane usługi, dzielone pieniądze i kwalifikowani seniorzy, gdy chętnych będzie więcej niż środków.

Powódź z 2024 r. obnażyła słabości zarządzania kryzysowego. Administracja publiczna nie była wystarczająco przygotowana na powódź z września 2024 r. – wynika z kontroli NIK. Zawiodły m.in. aktualizacja planów, system ostrzegania, łączność i ćwiczenia na wypadek katastrofy.

Miedzy młotem a kowadłem – samorząd pod presją centralnych obowiązków. Jeszcze kilka lat temu samorząd przedstawiano jako symbol decentralizacji państwa, lokalnej sprawczości i realnej bliskości wobec mieszkańców. Dziś coraz częściej można odnieść wrażenie, że JST stają się wykonawcami zadań projektowanych centralnie – często bez odpowiedniego finansowania i bez rzeczywistego wpływu na sposób ich realizacji.

Jak wdrożyć AI Governance w jednostce samorządu terytorialnego? Sztuczna inteligencja często pojawia się w urzędzie wcześniej, niż kierownictwo podejmie decyzję o jej formalnym wdrożeniu. Pokazujemy, jak w ciągu 90 dni uporządkować wykorzystanie AI i zbudować podstawy skutecznego AI Governance.

Renta wyrównawcza wlicza się do dochodu przy ustalaniu prawa do zasiłku. Ważny wyrok NSA: przyznana poszkodowanemu w wypadku renta wyrównawcza jest dochodem w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej i należy ją uwzględniać przy badaniu kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku stałego.

Potencjalne zagrożenie zdrowia wystarczy do odebrania zwierzęcia. Dla interwencyjnego odebrania zwierzęcia nie jest konieczne stwierdzenie bezpośredniego zagrożenia jego życia lub zdrowia. Wystarczy, że warunki bytowania i jego stan wskazują na ryzyko negatywnych skutków – rozstrzygnął Naczelny Sąd Administracyjny,

Granice regulaminu miejskiego parkingu. Regulamin nie może regulować materii zastrzeżonej dla innych aktów prawa miejscowego ani wprowadzać pozaustawowych ograniczeń praw użytkowników i właścicieli pojazdów. Rada nie może więc ustanawiać w nim bezwzględnych zakazów mycia i naprawy aut czy pozostawiania osób lub zwierząt w pojeździe – uznał wojewoda mazowiecki w ciekawym rozstrzygnięciu nadzorczym.

JST nie musi dopłacać do zadań zleconych z własnego budżetu. Jeżeli dotacja z budżetu państwa nie wystarcza na pełne i terminowe wykonanie zadań zleconych, jednostka samorządu terytorialnego może dochodzić brakującej kwoty przed sądem. Jak działać w praktyce?

Odprawa emerytalna i nagroda jubileuszowa z ulgą dla seniorów? Analizujemy podejście organów podatkowych w sytuacjach granicznych, gdy wypłata określonej kategorii świadczeń następuje krótko przed rozpoczęciem korzystania z uprawnień emerytalnych. Innymi słowy, chodzi o zmianę statusu z pracownika na emeryta w trakcie roku podatkowego.

Mechanizmy waloryzacji wynagrodzenia. Waloryzacja wynagrodzenia w zamówieniach publicznych pozwala z góry określić zasady reakcji stron na zmiany wpływające na koszty realizacji umowy. Dotyczy to zarówno zmian wynikających z przepisów prawa, m.in. stawek podatków, jak i cen materiałów. Jak prawidłowo zapisać klauzule waloryzacyjne?

Burmistrz decyduje o uldze żłobkowej. Opłaty za pobyt dziecka w gminnym żłobku mają charakter niepodatkowych należności budżetowych, dlatego decyzję o ich umorzeniu, odroczeniu lub rozłożeniu na raty podejmuje organ wykonawczy gminy po indywidualnej ocenie przesłanek zastosowania ulgi – przypomina RIO.

Koniec solidarnej odpowiedzialności za podatek od nieruchomości. Projekt nowelizacji ustawy o podatkach i opłatach lokalnych zmienia zasady opodatkowania nieruchomości stanowiących współwłasność, ogranicza część obowiązków podatników i gmin oraz doprecyzowuje zakres wyłączeń z podatku od nieruchomości.

KIS przejmie interpretacje podatków i opłat lokalnych. Ministerstwo Finansów chce scentralizować wydawanie interpretacji indywidualnych dotyczących podatków i opłat lokalnych.

Dobry partner finansowy przyspiesza rozwój samorządów. Mamy zespół odpowiedzialny za współpracę z samorządami w całej Polsce i chcemy być dostępni dla każdej jednostki, która poszukuje finansowania dla swoich przedsięwzięć czy szuka partnera, który poprowadzi bieżącą obsługę – mówi w dużym wywiadzie Mariusz Chojnacki, dyrektor Biura Sektora Publicznego i Uczelni Wyższych Erste

Bank Polska.

Trwa przyjmowanie kandydatur do Nagrody im. Pawła Adamowicza. Nagroda przyznawana jest osobom i organizacjom działającym na szczeblu lokalnym lub regionalnym, które bronią wolności, solidarności, równości i praw człowieka oraz przeciwstawiają się dyskryminacji, mowie nienawiści i ksenofobii.

PISA 2025: nasi uczniowie w czołówce UE. Polscy piętnastolatki należą do najlepszych w Unii Europejskiej pod względem wiedzy przyrodniczej, matematyki i rozumienia tekstu – wynika z najnowszego badania PISA 2025.

KWK, czyli kultura w Katowicach. Analiza danych geolokalizacyjnych wykazała, że katowicką Strefę Kultury odwiedzają w znacznej większości miejscowi, którzy najchętniej wybierają się tu na spacer.

Witamy w Katowicach na XXIV Samorządowym Forum Kapitału i Finansów. Największe w Polsce spotkanie liderów samorządu, finansów i biznesu odbywa się 5–6 października 2026 r. w Międzynarodowym Centrum Kongresowym. Współgospodarzem wydarzenia jest miasto Katowice – jedno z najciekawszych laboratoriów miejskiej transformacji w kraju.

Zamawiając prenumeratę „Wspólnoty” otrzymują Państwo:

- kompleksowy przegląd najważniejszych zagadnień w jednym miejscu,
- bezpłatny stały dodatek *KURIER PRAWNY*,
- dostęp do ekskluzywnych rankingów,
- bezpłatny dostęp do wydań archiwalnych,
- bezpłatne porady prawne.

Inspirujemy, omawiamy i analizujemy prawo, finanse, gospodarkę JST.

Zachęcamy do dołączenia do naszej wspólnoty. W sposób profesjonalny i innowacyjny wspieramy rozwój naszych lokalnych ojczyzn.

Prenumeratę można zamówić:

- za pomocą formularza wysłanego na adres: *MUNICIPIUM SA, ul. Marynarska 19A, 02-674 Warszawa*
- e-mailowo: handlowy@municipium.com.pl
- online w księgarni: www.wspolnota.org.pl/ksiegarnia